

STANDPUNT

Zet (Brusselse) jongeren niet op de trein, maar mee aan tafel

Datum: 2 juli 2021

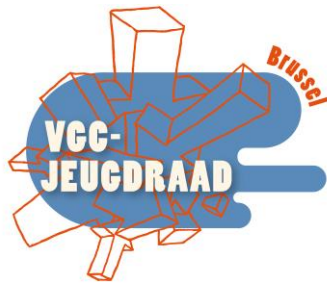
“Geen reservatie? Terug de trein op. Politie viseert Brusselse jongeren in Gent-Sint-Pieters.” Zo kopte de krant Het Nieuwsblad op 16 juni 2021. Concreet hield de politie in Gent na een beslissing van het Gentse stadsbestuur eerder deze maand een grote controle aan het station, gericht op jongeren die vanuit Brussel kwamen en een uitstapje hadden gepland naar de Blaarmeersen, als reactie op een vechtpartij die een week eerder in dat park plaatsvond. De Vlaamse Jeugdraad en de Jeugdraad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel (VGC-Jeugdraad) stellen zich niet alleen ernstige vragen bij de (grond)wettelijkheid van die maatregelen, maar stellen ook een andere weg voor. Eén die antwoorden biedt op de onderliggende problemen die dit verhaal blootlegt. Een weg in dialoog mét jongeren en jeugdwerk.

De Vlaamse Jeugdraad werkt momenteel aan een advies over politie, jongeren en jeugdwerk dat al die antwoorden en aanbevelingen bundelt. De VGC-Jeugdraad deed dit voorjaar een bevraging rond jongeren en politie in Brussel. 1.968 Brusselse jongeren vulden de bevraging in. 76% van de respondenten geeft aan dat ze zich niet veilig voelen wanneer ze in contact komen met de politie en 9 op de 10 van de respondenten geeft aan dat de relatie tussen jongeren en politie moet verbeteren.

Voorzie meer fysieke en openbare ruimte

Met deze warmte en de afslankende, maar nog steeds aanwezige coronamaatregelen staat de publieke ruimte weer fel onder druk. Iedereen gaat op zoek naar schaduwrijke plekken en frisse wateren voor de nodige verkoeling. Maar in Brussel was er jarenlang geen plek waar in openlucht kan worden gezwommen (met eerste lichtpuntjes aan de horizon, zie hieronder), zodat Brusselse jongeren voor verfrissing en afkoeling al snel moeten uitwijken naar andere steden, gemeenten en recreatiedomeinen. In vergelijking met andere jongeren betalen ze daar verhoudingsgewijs dus extra voor (inkom én transport/treintickets), maar zelfs dan wordt het voor die vele jongeren klaarblijkelijk moeilijk om mee te genieten van een frisse duik.

In het toekomstige advies van de Vlaamse Jeugdraad over politie, jongeren en jeugdwerk wordt ook gefocust op het belang van de publieke ruimte. Brussel zal deze zomer voor het eerst sinds mensenheugenis twee openbare zwemgelegenheden hebben in de openlucht. In BRUZZ (19/06/21) kunnen we lezen dat het gaat over een capaciteit van 200 mensen, in vergelijking met bijvoorbeeld 4.500 in de Blaarmeersen. Een goed begin, maar duidelijk nog niet genoeg. Voorzie meer fysieke en openbare ruimte die vrije tijdsbeleving mogelijk maakt. Maak op Vlaams en Brussels niveau werk van een doortastend actieplan rond jeugdruimte om kwaliteitsvolle (semi-)publieke speel- en ontmoetingsruimte te creëren – of “afkoelingsruimte”, zo je wil.

Werk écht preventief

“Het was een preventieve actie, gericht op jongeren die van Brussel kwamen, tussen de 15 en 25 jaar”, zei een woordvoerder van de Gentse politie over de actie aan het station. “Wie een identiteitskaart en reservatie bij had en zich gedroeg, mocht verder reizen. Wie een van beide niet had, werd begeleid tot op de trein terug naar Brussel.”¹ Volgens een ooggetuige (die zelf gewoon mocht doorlopen) werden alle gekleurde mensen uit de menigte op het perron geplukt.² Meteen klinken de maatregelen al heel wat minder objectief in de oren. Zijn het dan alleen Brusselse jongeren van kleur die het geduld van de politie op de spits drijven? En welke regel gaf de Gentse politie het recht om die jongeren te verplichten de eerste trein terug naar Brussel te nemen?

Na het incident besliste de stad Gent ook om een zwarte lijst op te stellen. Minister van Binnenlandse Zaken Annelies Verlinden wil deze maatregel verder uitrollen voor andere recreatiedomeinen. Daarbij is het plan dat deze gegevens zullen worden opgenomen in een databank die de politie kan raadplegen. Een “nationale databank van amokmakers”. Op basis van deze gegevens zou dan beslist kunnen worden om jongeren preventief te weren uit recreatiedomeinen.

De databank wordt voorgesteld als een noodzakelijke preventieve maatregel om overlast te vermijden, maar is in de feiten weeral een forse uitbreiding van de bestuurlijke macht van lokale besturen die ingrijpt op de vrijetijdsbeleving van jongeren, net zoals de GAS-boetes dat waren³. Plaatsverboden, zwarte lijsten of databanken leveren volgens ons niet de oplossing, al zeker omdat het vooralsnog zeer onduidelijk is hoe je kunt ingaan tegen inschrijvingen op zo'n lijsten en verboden.

Waarom kiezen we überhaupt voor preventieve uitsluiting als oplossing voor het probleem? Welke oplossing is er te vinden in het weren van jongeren uit de weinige beschikbare recreatiedomeinen? In de hoop de rust te behouden op het versgeharkte strand, verbannen we jongeren zo terug naar de straten waar er noch afkoeling, noch een oplossing voor het probleem te vinden is. Wij zien meer heil in positieve preventie. Ga in dialoog met jongeren en jeugdwerk. Luister naar hun noden en bekijk samen met hen hoe ze optimaal kunnen genieten van de publieke ruimte.

Pak etnisch profileren aan

Het meest jammerlijke aan de actie van de Gentse politie is hoe die pijnlijk blootstelt hoe hardnekkig etnische profilering aanwezig is in onze samenleving. Uit recente cijfers van het Bureau van de Europese Unie⁴ voor de Grondrechten blijkt dat de Belgische politie zich regelmatig bezondigt aan etnisch profileren. Uit de bevraging van de VGC-JeugdRaad geeft 68% van de respondenten aan dat ze denken dat ze etnisch geprofileerd werden door de politie bij een controle, fouillering of arrestatie. De manier waarop Brusselse jongeren werden 'geselecteerd' en ondervraagd in het Gentse treinstation is een schoolvoorbeeld van de verfoeilijke praktijk. Niet eerlijk, niet wettig, maar loutere discriminatie.

¹ Het Nieuwsblad (16 juni 2021), "[Geen reservatie? Terug de trein op. Politie viseert Brusselse jongeren in Gent-Sint-Pieters](#)".

² BRUZZ (18 juni 2021), "[Gentse politie stuurt tiental jongeren terug naar Brussel](#)".

³ Ook de intrede van de GAS-boetes werd in het verleden zeer kritisch beoordeeld door de Vlaamse JeugdRaad. [Lees hier het advies van 2013](#).

⁴ "[Your Rights Matter: Police Stops – Fundamental Rights Survey](#)" - Rapport van het Bureau van de Europese Unie voor de Grondrechten (25 mei 2021). Belangrijkste cijfers ook te lezen in het artikel "[Tegengehouden "omdat de auto vuil was": Belgen met migratie-achtergrond getuigen over etnische profilering](#)" op VRT NWS (25 mei 2021).

We zijn daarom grote voorstander dat er een juridisch kader wordt ontwikkeld dat etnisch profileren erkent en voorkomt. Een kader dat ook voorschrijft wat en hoe de politie registreert bij identiteitscontroles, en voorziet in de nodige monitoring van die registratie. Dat zal de effectiviteit en transparantie van het politiewerk alleen verbeteren.

Ga in gesprek met jongeren en hun organisaties

Overlast is een probleem. Maar dit probleem uitsluitend afschuiven op de verantwoordelijkheid van de jongeren en “de buurten” zelf, miskent de bredere uitdagingen en zorgen van die jongeren en van die buurten. Lokale besturen moeten waken dat schermutselingen en conflicten tussen jongeren onderling niet gecriminaliseerd worden, en dat er niet aan symptoombestrijding wordt gedaan. Gent, en andere steden en gemeenten evenzeer, doen helaas nu het tegenovergestelde. Lokale besturen moeten een duidelijk uitgangskader hebben met een eenduidige omschrijving van wat “overlast” nu precies is. En als Vlaamse Jeugdraad en VGC-Jeugdraad willen we vooral ook dit benadrukken: werk dat kader samen met jongeren zelf uit. De Gentse burgemeester nam al het initiatief om te overleggen met de bevoegde ministers in Brussel, maar het is even belangrijk, zo niet doeltreffender, om ook jongeren en hun organisaties te betrekken in het debat en de zoektocht naar oplossingen. De partners liggen voor het grijpen: zowel de (lokale) jeugdleden als jeugdwerkorganisaties op het terrein zitten graag mee aan tafel.

We doen graag al een aantal voorzetsen van mogelijke oplossingen die we op dergelijke overlegmomenten graag uitgebreider kunnen bespreken:

- Versterk de domeinen in het omgaan met groepen jongeren die overlast veroorzaken.
- Zorg ervoor dat er ook Franstalige werknemers aanwezig zijn zodat alle Belgische jongeren aangesproken kunnen worden
- Voorzie muziekzones waar jongeren uit de bol kunnen gaan op recreatiedomeinen en ze de andere gasten niet storen, en stille zones
- Zorg ervoor dat plaatsverboden uitgesproken worden door een rechter, niet door een burgemeester

Het is heel jammer om te zien hoe lokale besturen bij incidenten zoals in Gent en Blankenberge steeds meer in een kramp schieten en haast onmiddellijk grijpen naar verregaande repressieve en controlerende maatregelen om jongeren te gaan reguleren. Er bestaan alternatieven en een hele reeks positieve voorbeelden van hoe het wel kan: de dialoogmomenten die JES Brussel organiseert, het project Zo Geflikt van Uit De Marge, het initiatief Pleinpatrons door JES, Kras en Samen op Straat.

Voor ons, de Vlaamse Jeugdraad en de VGC-Jeugdraad, is duidelijk dat deze initiatieven de weg tonen naar een positief en integraal jeugdbeleid.

De Vlaamse Jeugdraad licht graag in september het volledige advies rond politie, jongeren en jeugdwerk toe aan de bevoegde ministers en lokale besturen. Ook het rapport van de bevraging van de VGC-Jeugdraad is dan finaal.